Particulieren durven weer te beleggen!

De afgelopen jaren keerden particuliere beleggers de beurs de rug toe. De teleurstellende koersontwikkelingen, mede het gevolg van de uiteenspattende internetluchtbel en de boekhoudschandalen, waren hier debet aan. Sparen was opeens weer salonfähig. Deze trend lijkt zich echter voorzichtig te keren. Voor het eerst sinds het jaar 2000 is het aantal particuliere beleggers weer gegroeid, zo bleek uit een onderzoek van Millward Brown. Hoewel de groei met 4% wellicht bescheiden oogt, betekent het toch een toename van 50.000 beleggers. Deze groei is overigens het saldo van 100.000 toetreders en 50.000 vertrekkers.

door

mr Paul de Heer

Het aantal beleggende huishoudens bedraagt nu naar schatting weer zo'n 1,5 miljoen huishoudens. Van de toetreders kunnen 70.000 als herintreders beschouwd worden. Dat heeft uiteraard gevolgen voor het profiel van de 'gemiddelde' belegger. Ook omdat er de afgelopen jaren weinig jonge beleggers zijn ingestroomd is de gemiddelde leeftijd gestegen tot 48 jaar. Maar waarschijnlijk belangrijker is nog dat deze belegger de nodige ervaring heeft opgedaan: momenteel heeft 88% meer dan drie jaar ervaring.

De redenen voor deze toetreders om (weer) te beleggen zijn tweeërlei. Enerzijds leeft het besef dat de koersen nu waarschijnlijk zover gedaald zijn dat de kans op stijgende koersen beduidend groter is dan de kans op een nog verdere daling. Anderzijds wordt ook pijnlijk duidelijk dat het huidige collectieve pensioenstelsel in brede zin onbetaalbaar is geworden. Eigen aanvullende voorzieningen zijn nodig, en de overtuiging dat beleggingen op lange termijn beter renderen dan liquide middelen past daarbij. Aannemelijk is dat deze overwegingen ook bij de zittende beleggers een rol spelen.
Een dergelijk beleggingsdoel stelt eisen. De trend is die van 'traditioneel' beléggen: iets heel anders dan speculeren of zelfs maar gewoon handelen. Het profiel van de belegger – de leeftijd en de ervaring – versterkt dit.

De invloed hiervan op de asset mix is dan ook duidelijk. Er vindt een gestage verschuiving plaats van aandelen naar beleggingsfondsen en obligaties. Momenteel nemen deze met respectievelijk zo'n 50 % en zo'n 14 % het grootste deel van de totale mix voor hun rekening. Daarbij moet ook bedacht worden dat dit een beeld van de totale bestaande mix is. De aandelen van obligaties en beleggingsfondsen in de portefeuilles van de (her)intreders liggen waarschijnlijk nog wat hoger.

Blijft dit beeld voorlopig stabiel? Toegegeven: zekerheid heeft niemand. Maar voorlopig durf ik toch de stelling aan dat deze voorzichtige groei zal doorzetten. De belangrijkste reden hiervoor is de genoemde noodzaak voor het opbouwen van eigen dan wel individueel in te vullen voorzieningen. Men hecht meer aan zekerheid voor de oude dag – nu deze ineens niet meer zo vanzelfsprekend blijkt. Wel is men voorzichtiger geworden; ook al omdat de financiële vooruitzichten van veel huishoudens geen ruimte voor speculatieverlies bieden.

De voorkeur voor obligaties zal daarom waarschijnlijk voortduren. Deze voorkeur wordt versterkt door de langzaam stijgende rente. Immers, nu de economie weer iets aantrekt en minder gesteund hoeft te worden door lage rente, stellen de centrale banken deze naar boven bij. Obligaties worden daardoor aantrekkelijker ten opzichte van aandelen. Dit wordt versterkt doordat veel aandelen te lijden hebben van de lage dollar. De herverkiezing van Bush – de 'big spender' – lijkt de dollar niet echt te versterken.
Beleggingsfondsen hoeven natuurlijk niet per se veiliger te zijn dan beleggen in aandelen sec. De spreiding binnen een fonds en het te verwachten professionele management ervan geven echter een beleggingsfonds in de ogen van de meer voorzichtige belegger een – psychologische – voorsprong.

Een voorsprong die mijns inziens door de aanbieders niet moet worden bedorven door de recente verhogingen van de beheersvergoedingen die zij in rekening brengen. Afhankelijk van de reeds gehanteerde vergoeding bedraagt deze stijging bij sommige fondsen maar liefst 10 tot 30 %. Een dergelijke aanpassing in een tijd waarin kosten transparant worden heeft dit een sterk negatief psychologisch effect.

Nog een laatste trend: duurzaam beleggen en sparen. De Vereniging van Beleggers voor Duurzame Ontwikkeling (VBDO) heeft geconstateerd dat deze vormen van sparen en beleggen in 2003 maar liefst 18 % zijn gestegen ten opzichte van 2002. Het 'traditionele' sparen en beleggen groeide in dezelfde periode slechts met 9 %. Hiermee zet het 'triple P' (people, planet, profit) sparen en beleggen zijn opmars voort. De afgelopen tien jaar hebben deze vormen onafgebroken marktaandeel veroverd op het reguliere sparen en beleggen. Dat heeft niet zozeer te maken met triple P filosofie, als wel met het resultaat. Regelmatig laten deze fondsen een even goede of zelfs betere performance zien dan hun traditionele broeders. En dat is een combinatie die bij veel Nederlanders aanslaat. Het gaat immers in de eerste plaats om de centjes. Als die op een ethisch verantwoorde wijze zijn verkregen is dat mooi meegenomen…

De conclusie: voorzichtig beleggen in beleggingsfondsen (met een groot aandeel obligaties en andere niet al te volatiele waarden), gekoppeld aan doelen als oudedagsvoorzieningen bieden de financieel adviseur een goede propositie. Diezelfde adviseur moet daarbij wél het gesprek – iets anders dan een beleggingsadvies! - met een beter onderlegde, ervaren consument kunnen aangaan.

Mr Paul de Heer is managing consultant van Delphis Marketing & Management Consultancy (www.delphisconsultancy.nl)